

Dariusz Sobczyk

MĄDZIAK PSI *MUTINUS CANINUS* W SIERAKOWSKIM PARKU KRAJOBRAZOWYM

Dog stinkhorn *Mutinus caninus* in Sierakowski Landscape Park

Mądziak psi znany również pod nazwą smardzik psi, smardz psi i chwościak psi to saprotroficzny gatunek grzyba podstawkowego *Basidiomycota* z rzędu sromotnikowców *Phallales* (Wojewoda 2003). Spotykany w wilgotnych lasach liściastych w miejscach bogatych w szczątki organiczne, np. obok spróchniałego drewna. Młody owocnik ma formę wydłużonego, białawego „jaja” częściowo zagłębionego w glebie. Dojrzały owocnik posiada cylindryczny gąbczasto-porowaty, dość wiotki i pusty w środku trzon (receptakl) zakończony ciemnooliwkową „główką” pokrytą masą zarodnikową. Zapach owocników jest mniej intensywny niż u sromotnika smrodliwego *Phallus impudicus* i przypomina zgniłe owoce lub padlinę, przez co zwabia owady, które roznoszą zarodniki.

Podczas pieszej wycieczki po terenach graniczących z wsią Chalin (zachodnia część województwa wielkopolskiego), na obszarze Sierakowskiego Parku Krajobrazowego, stwierdzono występowanie trzech dojrzałych owocników mądziaka psiego. Obserwacja miała miejsce dn. 15.07.2014 r., w Nadleśnictwie Sieraków, na terenie Leśnictwa Prusim, w oddziale 88.

Napotkane owocniki były uszkodzone przez ślimaki, co widać na załączonym zdjęciu (fot. 1). Rosły u podnóża skarpy wąwozu, w lesie liściastym, z dominującym w drzewostanie bukiem *Fagus sylvatica* (fot. 2).

Na terenie Polski znanych jest około 100 stanowisk mądziaka psiego, z czego, do tej pory, jedno stanowisko w zachodniej części województwa wielkopolskiego (1 km na SE od Leśniewa, pow. gnieźnieński) (Wojewoda 2003, Kujawa i Gierczyk 2012, 2014, Kujawa 2014).

Mądziak psi objęty ochroną gatunkową (Rozporządzenie... 2004). Stwierdzone stanowisko jest jednym z nielicznych na terenie Wielkopolski, jakie udało się ustalić do tej pory. Stanowisko nie jest zagrożone, jeśli nie będą wykonywane wycinki drzew na nim i w bezpośrednim sąsiedztwie.

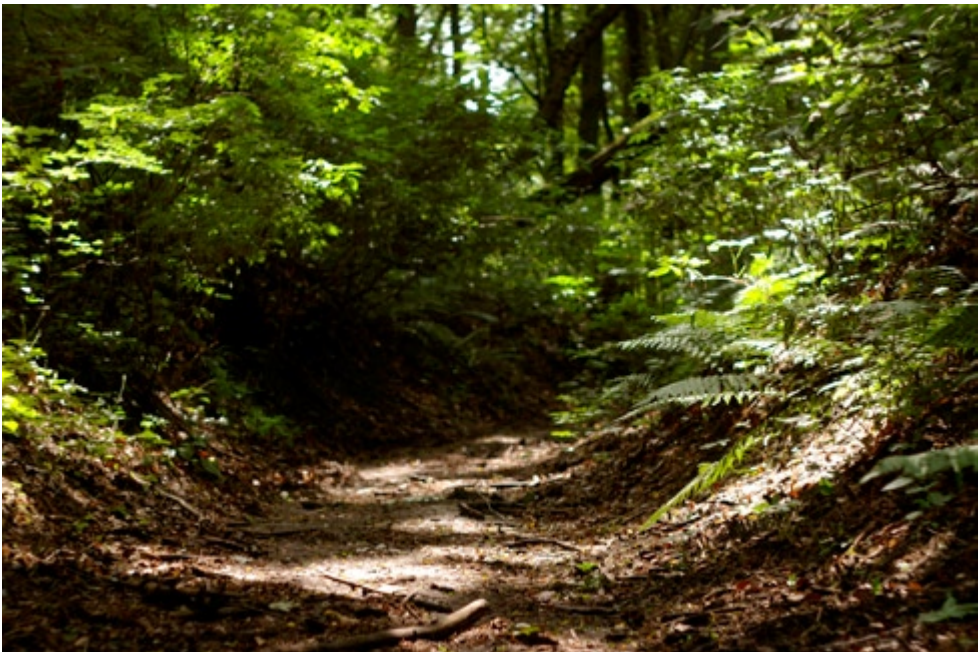
Podziękowanie

Dziękuję dr A. Kujawie za uwagi do tekstu.

Fot.1. Mądziałk psi *Mutinus caninus* – dojrzałe owocniki uszkodzone przez ślimaki. Fot. Dariusz Sobczyk

Photo. 1. Dog stinkhorn *Mutinus caninus* – mature fruiting bodies damaged by slugs. Photo by Dariusz Sobczyk

Fot. 2. Ogólny wygląd stanowiska mądziałka psiego – fragment wąwozu. Fot. Dariusz Sobczyk

Photo. 2. The overall view of dog stinkhorn location – part of the ravine. Photo by Dariusz Sobczyk

Summary

New location of dog stinkhorn *Mutinus caninus* in the western part of Wielkopolska voivodeship, in the area of Sierakowski Landscape Park (near the Chalin village) was found. Three mature fruiting bodies were found in deciduous forest with dominant of beech *Fagus sylvatica*.

LITERATURA

- KUJAWA A. 2014. Grzyby makroskopijne Polski w literaturze mikologicznej. W: SNOWARSKI M. Atlas grzybów Polski. Dostęp 24.07.2014. [<http://www.grzyby.pl/grzyby-makroskopijne-Polski-w-literaturze-mikologicznej.htm>].
- KUJAWA A., GIERCZYK B. 2012. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część VI. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2010. Przegl. Przyrod. 23, 2: 3-59.
- KUJAWA A., GIERCZYK B. 2014. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. W: SNOWARSKI M. Atlas grzybów Polski. Dostęp 24.07.2014. [<http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm>].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną. Dz.U. 04.168.1765 z dnia 28 lipca 2004 r.
- WOJEWODA W. 2003. Checklist of Polish larger Basidiomycetes. Krytyczna lista wielkoowocnikowych grzybów podstawkowych Polski. In: MIREK Z. (Ed.). Biodiversity of Poland. Vol. 7. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.

Adres autora:

Dariusz Sobczyk
Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN w Poznaniu
Stacja Badawcza w Turwi
Turew, ul. Szkolna 4
64-000 Kościan
e-mail: daref@poczta.onet.pl